

Operativitzar l'avaluació de la creació

Publicat per [Interacció](#) [1] el 22/06/2021 - 10:00 | Última modificació: 09/07/2026 - 08:55

La segona fase del model d'indicadors de les Fàbriques de Creació transforma un marc conceptual en una metodologia aplicable

Aquest informe no replanteja el model d'avaluació elaborat el 2018, sinó que afronta un repte diferent i igualment determinant: convertir una proposta conceptual en una eina que pugui ser utilitzada de manera sistemàtica. Si el primer document definia què calia avaluar, aquesta segona fase se centra en com fer-ho. El seu objectiu és operativitzar els indicadors comuns del programa perquè esdevinguin instruments útils per al seguiment, la comparació i l'aprenentatge compartit entre les diferents Fàbriques de Creació.

El document parteix d'una constatació metodològica important. Dissenyar bons indicadors no és suficient perquè un sistema d'avaluació funcioni. Els conceptes han de tenir un significat compartit, els procediments de recollida de dades han de ser clars, els responsables de cada informació han d'estar identificats i la temporalitat de cada indicador ha d'estar definida. Sense aquesta traducció operativa, qualsevol model corre el risc de quedar reduït a una declaració d'intencions.

Per aquest motiu, la principal aportació del treball és la construcció d'una arquitectura metodològica molt més precisa. Cada indicador incorpora ara la definició del concepte que pretén mesurar, els instruments de recollida de dades, els actors implicats, la periodicitat, les formes d'aplicació i la combinació de dimensions qualitatives i quantitatives. L'avaluació deixa de ser una enumeració d'indicadors per convertir-se en un procediment complet.

L'informe concentra aquest esforç en tres grans dimensions que els autors consideren nuclears dins del [model desenvolupat el 2018](#) [2]: **l'acompanyament, la cura i el retorn obert**. No són conceptes triats aleatòriament. Expressen una determinada manera d'entendre les polítiques de suport a la creació, en què el valor públic no depèn únicament de les obres produïdes, sinó també de les condicions que permeten produir-les i compartir-ne els aprenentatges.

La primera dimensió, l'acompanyament, és probablement la més significativa. L'informe insisteix que donar suport a la creació no consisteix únicament a facilitar espais o recursos econòmics. També implica seguiment, escolta, assessorament, orientació artística, mediació, construcció de relacions i suport als processos creatius. Per això els indicadors combinen valoracions qualitatives dels creadors amb dades quantitatives sobre hores dedicades, persones implicades o accions desenvolupades. L'acompanyament deixa de ser una pràctica invisible per convertir-se en un objecte explícit d'avaluació.

La segona dimensió és la cura de les condicions de treball. Aquesta incorporació resulta especialment rellevant perquè amplia el focus habitual de les polítiques culturals. El document considera que les condicions laborals, els recursos disponibles, les formes de treball, les residències o els mecanismes de suport també formen part de la qualitat del sistema cultural. L'avaluació ja no observa únicament la producció artística sinó també les condicions institucionals que la fan possible. Aquesta perspectiva anticipa debats que posteriorment adquiriran molta més centralitat dins les polítiques culturals.

La tercera dimensió és el retorn obert dels processos. El concepte desplaça la idea tradicional de difusió o exhibició. El valor públic d'una Fàbrica de Creació no es limita als espectacles, exposicions o obres finals, sinó que inclou la transferència de coneixement, la compartició dels processos, les activitats obertes, la relació amb altres creadors, amb el territori i amb la ciutadania. El retorn deixa de ser únicament un resultat final i passa a formar part del mateix procés de creació.

Un altre element especialment valuós és l'elaboració d'un extens glossari conceptual. Lluny de ser un annex secundari, constitueix una peça central del model. Conceptes aparentment evidents com "acompanyament", "experimentació", "recursos", "residència", "treball" o "accessibilitat" són definits de manera precisa, delimitant què

s'hi inclou i què no. Aquesta feina terminològica respon a una idea metodològica fonamental: només és possible comparar indicadors quan els conceptes tenen un significat compartit.

L'informe també posa molta atenció en la metodologia de recollida de dades. Cada indicador especifica qui aporta la informació, en quin moment s'ha de recollir, amb quin instrument i amb quina periodicitat. Es proposen enquestes als creadors, memòries descriptives, càlculs quantitatius, registres interns i altres tècniques qualitatives. Aquesta combinació reforça una idea present des del primer informe: els nombres són necessaris, però només adquireixen significat quan s'interpreten conjuntament amb informació qualitativa.

Potser l'aportació més interessant del document és la representació del procés avaluatiu com una arquitectura compartida. Els autors situen aquesta segona fase dins d'un itinerari més ampli que inclou la modelització, la implementació progressiva, la validació dels instruments i el desenvolupament posterior de tot el sistema d'avaluació. L'informe és conscient que encara no ofereix un model acabat. El presenta explícitament com una etapa intermèdia dins d'un procés d'aprenentatge institucional.

Aquest treball és poc habitual dins l'àmbit de les polítiques culturals. La major part dels sistemes d'indicators dediquen molta atenció a decidir què s'ha de mesurar i molta menys a explicar com s'ha de produir aquesta informació. Aquí passa just el contrari. La preocupació principal és garantir que l'avaluació sigui compartida, consistent i útil per als mateixos equips que han de generar les dades.

En aquest sentit, la segona fase completa i reforça el document de 2018. Si aquell defensava que la creació artística exigeix formes específiques d'avaluació, aquest mostra que aquestes formes només són possibles quan els conceptes es defineixen amb precisió, els procediments es consensuen i l'avaluació es converteix en una pràctica estable de governança, més que no pas en un exercici puntual de rendició de comptes.

Referència

Colombo, A., i Font, M. (2020). *Fàbriques de Creació. Objectius comuns i indicadors per al diagnòstic de la realitat d'acció. Segona fase: operativització dels indicadors comuns. Indicadors qualitatius i quantitatius per a una avaluació compartida dels projectes que configuren el programa Fàbriques de Creació de l'Ajuntament de Barcelona*. Institut de Cultura de Barcelona.

[Text complet \(pdf\)](#) [3]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: arts i creació

Etiquetes: avaluació de polítiques culturals

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

Etiquetes: recerca cultural

- [4]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2021/06/operativitzar-lavaluacio>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2019/avaluar-creacio>

[3] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/informe_cualitativa_fabriques_creacio_2.pdf

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/8662>